

ÖĞRETMEN ADAYLARININ FACEBOOK'UN ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMİ OLARAK KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Serpil YALÇINALP*
Hacer TÜRKOĞLU**

Öz: Günümüzde, uzaktan eğitimde yeni yönelimlerle birlikte sosyal ağların eğitimde kullanılabilirliği artmıştır. Sosyal ağlar özellikle öğretmenler tarafından grup içi iletişimi, etkileşimi ve işbirliğini sağlaması açısından tercih edilmektedir. Nitel ve nicel yöntemlerin kullanıldığı bu tarama çalışmasında Facebook'un bir sosyal ağ olarak genel kullanımı yanı sıra bir öğrenme yönetim sistemi (ÖYS) olarak kullanımına yönelik öğretmen adaylarının görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin dört farklı bölümünden, "Bilgisayar Destekli Eğitim" dersini alan 73 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Facebook üzerinde açılan dersle ilgili içerikler, ödevler bilgiler paylaşılmış ve çeşitli uygulamalar yapılmıştır. Facebook'un derslerde kullanımının etkililiğini ölçmek için 5'li likert tipi 33 maddeden oluşan "Facebook Kullanımı" anketi kullanılmıştır. Sonuçlar, Facebook'un bir öğrenme yönetim sistemi olarak özellikle tartışma ortamı ve iletişim ortamı açısından tercih edilebilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Facebook, Sosyal Ağlar, Öğrenme Yönetim Sistemleri

* Yrd. Doç. Dr.; Baskent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü.

** Araş. Gör.; Baskent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

PROSPECTIVE TEACHER'S VIEWS USING FACEBOOK AS LEARNING MANAGEMENT SYSTEM

Serpil YALÇINALP*
Hacer TÜRKOĞLU**

Abstract

Nowadays, availability of social networks in education has been increased with new orientations in distance education. Social networks are preferred especially by trainers in order to maintain communication, interaction and co-operation between students. This survey study aimed to get prospective teachers' views on the use of Facebook as a learning management system and to investigate their overall use of such a social network tool. Quantitative and qualitative research methods were used. Seventy three (73) first grade students taking the "Computer Assisted Training Course" at Baskent University, Faculty of Education from four different department were participated voluntarily in this study. Facebook was used as a secondary learning management system, beside Moodle. Course content, assignments, course information, discussions, and variety of applications were shared in each group at Facebook. "Facebook Usage" questionnaire consisting of 33 item with 5-point like type was used to collect data on students' preferences and opinions on use of Facebook in general and about use of it as a learning management system in their courses. The results indicated that students preferred Facebook as a learning management system in their courses especially for its' ease in discussions and support for interaction.

Keywords: Facebook, Social Networks, Learning Management System

Giriş

Günümüzde sosyal paylaşım sitelerinin insanların yaşamında gerek günlük yaşamlarının bir parçası, gerekse öğrenme/öğretim süreçlerinin yürütülmesinde destek bir unsur olarak yaygın olarak kullanılması dikkati çekmektedir. Boyd ve Ellison, (2007), sosyal ağ sitelerini; a) sınırlandırılmış bir sitem içerisinde herkese açık ya da yarı açık bir profil oluşturdukları b) diğer kullanıcıların bir listesi içinde birbirleri ile bağlantı kurdukları c) kendilerinin ya da diğer kullanıcıların iletişim listelerine baktıkları ve paylaşım yaptıkları web tabanlı servisler olarak tanımlamaktadırlar. Sosyal ağ sitelerini kullanıcılar genellikle uzun zamandır görüşemedikleri insanlarla bir araya

* Assist. Prof. Dr.; Baskent University, Faculty of Education, Dept.of Computers and Instructional Technologies Education.

** Assist.; Baskent University, Faculty of Education, Dept. of Primary Education.

◆ Serpil Yalçınalp / Hacer Türkoğlu

gelmek, ortak ilgiye ve görüşe sahip olan insanlarla tanışmak ya da yeni arkadaşlıklar kurmak amaçlı tercih etmektedirler. Özellikle son yıllarda büyük bir yükselme ve kullanıcı sayılarında inanılmaz bir artış gösteren sosyal ağlardan bir tanesi de Facebook.com'dur. Bu sosyal ağın hem Türkiye'de hem de dünya genelinde kullanımı oldukça yaygındır. Tablo1'de aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 18 Avrupa ülkesinde İnternet ve Facebook kullanımı ile nüfusa göre kullanım yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 1. Ülkelere Göre İnternet ve Facebook Kullanıcıları (Internet World Stats (2015))

Ülke	İnternet Kullanımı	İnternet Kullanımı %	Nüfus	Facebook Kullanımı	Facebook Kullanımı %
1. İngiltere	59.333.154	91.6 %	64.767.115	59.133.154	91.30
2. Norveç	4.974.667	96.3 %	5.165.802	3.200.000	61.95
3. Danimarka	5.432.760	96.0 %	5.659.715	3.500.000	61.84
4. Hollanda	16.143.879	95.5 %	16.900.726	9.500.000	56.21
5. İsveç	9.216.226	94.6 %	9.747.355	5.600.000	57.45
6. Finlandiya	5.117.660	93.5 %	5.471.753	2.600.000	47.52
7. Germany	71.727.551	88.4 %	81.174.000	29.000.000	35.72
8. İsviçre	7.180.749	87.2 %	8.236.573	3.500.000	42.49
9. Fransa	55.429.382	83.8 %	66.132.169	32.000.000	48.39
10. İrlanda	3.817.491	82.5 %	4.625.885	2.600.000	56.21
11. İspanya	35.705.960	76.9 %	46.439.864	22.000.000	47.37
12. Macaristan	7.498.044	76.1 %	9.849.000	5.100.000	51.78
13. Portekiz	7.015.519	67.6 %	10.374.822	5.600.000	53.98
14. Yunanistan	6.834.560	63.2 %	10.812.467	4.800.000	44.39
15. İtalya	37.668.961	62.0 %	60.795.612	28.000.000	46.10
16. Türkiye	46.282.850	59.6 %	77.695.904	41.000.000	52.77
17. Bulgaristan	4.083.950	56.7 %	7.202.198	3.200.000	44.43
18. Romanya	11.178.477	56.3 %	19.861.408	8.100.000	40.78

Tablo1'e baktığımızda internet kullanımı açısından 16. sırada olan ülkemizin Facebook kullanımı açısından söz konusu 18 Avrupa ülkesi arasında 7. sırada yer alması bu platformun Türkiye'de ne kadar yaygın kullanıldığının bir göstergesidir. Bu nedenle bu platformun ülkemizde öğrenme/öğretim süreçlerine katkısı doğrultusundaki çalışmalarda Facebook kullanıcı özelliklerine göz atmak bu konudaki planlamalar açısından önem teşkil etmektedir. Bunlardan cinsiyet- yaş dağılımı ve diğer sosyal medya araçları ile karşılaştırılmasına ilişkin veriler Tablo 2 ve Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Türkiye' de Facebook Kullanıcılarının Cinsiyeti ve Yaş Dağılımı.

Yaş Aralığı	Toplam	Kadın	Erkek
13-19	%19	%8	%11
20-29	%36	%14	%23
30-39	%23	%8	%15
40-49	%12	%4	%8
50-59	%5	%2	%3
60+	%3	%1	%2
Toplam	42.000.000	%37	%63

(We are social,2016)

Tablo 2, Türkiye'deki Facebook kullanımının yaşlara ve cinsiyete göre dağılımını göstermektedir. Buna göre, Türkiye' deki Facebook kullanıcılarının en fazla 20-29 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu oranı 30-39 yaş aralığındaki kullanıcılar takip etmektedir. Yaş dağılımlarına bakıldığında, özellikle yetişkin ve genç gruplarında erkek kullanıcıların kadın kullanıcılara oranla Facebook sosyal ağını daha fazla kullandığı görülmektedir.

Tablo 3. Türkiye genelinde en çok kullanılan sosyal ağ ve sohbet uygulamaları

Sosyal ağlar	Yüzde
FACEBOOK	%32
WHATSAPP	%24
FACEBOOK MESSENGER	%20
TWITTER	%17
INSTAGRAM	%16
GOOGLE+	%15
SKYPE	%13
LINKEDN	%9
VIBER	%8
VINE	%7

(We are social,2016)

Tablo 3'de Facebook'un ülkemizde en fazla kullanılan sosyal ağ olduğu görülmektedir. Bunu Whatsapp ve Facebook Messenger sohbet uygulamaları izlemektedir.

Kullanıcı oranlarına bakılarak hızla büyüyen Facebook'un eğitimde kullanımının uygun olduğu düşünülebilir. Facebook'un öğrenme yönetim sistemi olarak kullanımına dair örnekler literatürde mevcuttur. (Blackey ve Chew, 2009; Haverback,2009; Muñoz ve Towner, 2009). Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, (2010) ÖYS'lerin öğren-

cileri sorgulama yapması, problem çözmeye yöneltilmesi ve derse aktif katılımını destekleyen özelliklerine dikkat çekmişlerdir. Al-Bahrani, Patel ve Sheridan, (2015), öğrencilerin sosyal medyayı e-mail ve ÖYS'lerden daha fazla tercih ettiklerini ve iletişim için en çok bu platformlara başvurduklarını belirlemişlerdir. Yıldırım, Reigeluth, Kwan, Kageto ve Shao (2014), öğretim yönetim sistemlerinin öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesinin yanısıra birlikte çalışmaya olanak veren özelliklerinin önemine dikkat çekmişlerdir. (Meishar-Tal, Kurtz, ve Pieterse (2012) öğrenme yönetim sistemine alternatif olarak Facebook kullanımıyla ilgili bir durum çalışması yapmışlardır. Bu çalışmada, Facebook'un akademik anlamda kullanımına yönelik yapılan son araştırmalar ve düzenli olarak kullanılan bir öğrenme yönetim sistemiyle, Facebook grupları arasındaki farklar incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenciler, Facebook ile öğrenmeye yönelik olumlu tutum sergilemişler ve daha sonraki yapılacak derslerde de Facebook kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu araştırma sonuçları öğrencilerden elde edilen yansılara ve değerlendirmelerine göre belirlenmiş olup, sonuçta öğrencilerin derslerde alternatif ÖYS olarak Facebook kullanımına olumlu baktıkları ve diğer derslerde de kullanımı için istekli oldukları görülmüştür. Öte yandan Albayrak ve Yıldırım (2015), dersin içeriği, Facebook'a katılım ve Facebook'u kabul arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, bu durumun derse göre değiştiğini gözlemlenmişlerdir. Facebook'un ders içerik yöntemi olarak tartışmalarda öğrenci katılımını ve ders dışında öğrenci öğretmen arasındaki iletişimi artırma potansiyeline sahip olduğu görülmüştür.

Wang ve diğerleri (2012) yaptıkları çalışmada, Singapur'da öğretmen eğitimi enstitüsündeki iki derste, duyuruları paylaşma, haftalık ders içeriklerini paylaşma, çevrimiçi tartışma düzenleme ve kaynak paylaşma amacıyla Facebook'u öğrenme yönetim sistemi olarak kullanmışlardır. Çalışmanın amacı, Facebook'un öğrenme yönetim sistemi olarak derslerde kullanımına yönelik öğrenci görüşlerini almaktır. Araştırmanın sonuçlarına göre, Facebook gruplarında, öğrenme yönetim sistemlerinin gerektirdiği fonksiyonlar yerine getirildiği sürece, öğrenciler bu derslerden memnun kalmışlardır. Ancak, bu ortamın farklı formatlarda dosya yükleyememe, çevrimiçi tartışmaları organize edememe, öğrencilerin kendilerini Facebook ortamında güvende hissedememe gibi sınırlılıkları olduğu belirtilmiştir.

Facebook'u ÖYS olarak kullanılan diğer sosyal ağlar ile karşılaştıran bir çalışmada Arabacıoğlu ve Akar-Vural (2014), ÖYS olarak Adobe Connect ve Facebook ile bilgi teknolojileri dersini işleyen üniversite birinci sınıftaki öğretmen adaylarının ders başarıları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucunu bulmuştur. Ayrıca her iki gruptaki öğrenciler Facebook'u öğrenme/öğretme süreçlerinde 3.sınıf yazılım olarak nitelemişlerdir.

Facebook'u özellikle diğer bir sosyal ağ ortamı olan ve çok yaygın bir şekilde ÖYS olarak kullanılan Moodle ile karşılaştıran çalışmalar mevcuttur. Bunlardan Petrovic ve diğerleri (2014), çalışmalarında, bir öğrenme aracı olarak Facebook'un, Moodle ka-

dar etkili olup olmadığını ve öğrenmeyi nasıl etkilediği sorularına cevap aramışlardır. Araştırma sonuçları üniversite düzeyindeki organizasyon bilimleri fakültesi öğrencilerinin Facebook'u; kolay kullanım, kolay iletişim sağlama, öğretmenlerden kolay ve hızlı geri dönüt alma, kaynakların ya da bilgilerin hızlı ve kolay paylaşımı, daha kolay bir ara yüze sahip olma açısından Moodle'dan daha üstün bulduklarını, buna karşın Moodle'u ise derse konsantre olma, iyi bir ders ortamı sunma ve kişisel bilgilerin güvenliği açısından daha üstün gördüklerini ortaya çıkarmıştır. Öte yandan üniversite öğrencilerinin çevrimiçi bir derste tartışma ortamı olarak Facebook ve Moodle tercihlerini inceledikleri çalışmalarında DeSchryver, Mishra, Koehleer, ve Francis,(2009) tercihler arasında bir fark olmadığını belirlemişlerdir. Yine Chen, (2014) karşılaştırmalı araştırmasında üniversite öğrencileri arasında yaptığı bir araştırmasında ÖYS olarak Facebook kullanan öğrencilerin birer ÖYS sistemi olarak iCAS ve Moodle kullanan öğrencilerden daha fazla akademik performans sergilediklerini, öğrenmeye, etkileşim kurmaya ve ÖYS kullanmaya karşı daha yüksek motivasyonları olduğunu saptamıştır.

Sosyal ağların ve özellikle Facebook'un öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanımına yönelik araştırmalar günümüzde bu süreçlerin etkinliğinin artırılması, dolayısı ile öğrenmenin gerçekleşmesi açısından önem arz etmektedir. Özellikle ülkemizde gelişen teknoloji ve çeşitli projeler aracılığı ile bu teknolojilerin tüm öğrencilere erişimi çabalarının hız kazandığını düşünürsek, bu teknolojilerin etkili kullanımına yönelik planlama ve tasarımlara ışık tutacak şekilde var olan durumu ortaya çıkaracak çalışmalara her zamankinden daha fazla ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle bu teknolojileri derslerinde öğrenme/öğretme süreçlerini etkinleştirecek şekilde kullanması beklenen öğretmen adaylarının gelişen teknolojileri kullanma ve tercih durumlarının saptanması çok önemlidir. Bu konu hem öğretmen eğitimindeki planlamalarda hem de bu teknolojilerin doğru ve etkin kullanımına yönelik uygulamaların gerçekleştirilmesinde vazgeçilmezdir.

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının Facebook'u kullanım amaçlarının ne olduğunu ve öğretim yönetim sistemi olarak kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada ayrıca, öğretmen adaylarının, diğer bir öğretim yönetim sistemi olan Moodle ile Facebook'un karşılaştırmasına yönelik görüşleri irdelenmiştir.

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın yürütülmesinde izlenecek olan araştırma modeli, araştırmanın katılımcı grubu, kullanılacak veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılacak olan istatistiksel yöntemler ele alınacaktır.

Araştırmanın Amacı

Başkent Üniversitesi İlköğretim Bölümü'nde dört farklı programda (sınıf öğretmenliği, ilköğretim matematik öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği ve sosyal hizmetler bölümünde okumakta olan 1.sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 73 öğretmen

adayının Facebook'u genel kullanım durumlarını, Facebook'u ne amaçla kullandıklarını, Facebook'un derslerde kullanımına ve Moodle ve Facebook karşılaştırılmasına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, aşağıdaki sorulara ve bu soruların alt sorularına yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin Facebook'u kullanma durumları nedir?
 - a) Öğrencilerin Facebook hesaplarını kontrol etme sıklıkları nedir?
 - b) Öğrencilerin Facebook'da günlük olarak ortalama kalma süreleri nedir?
 - c) Öğrencilerin Facebook'da takip ettikleri gruplar hangi kategoridedir?
 - d) Öğrenciler Facebook'a genellikle hangi araçla/platform üzerinden bağlanmaktadır?
2. Öğrencilerin, Facebook'u kullanma amaçları nelerdir?
3. Öğrencilerin Facebook'un önemine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğrencilerin, Facebook'un derslerde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Mevcut kullanılan ÖYS ile bu sisteme alternatif olarak Facebook kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
6. Facebook'u kullanım amaçlarına yönelik öğrenci görüşleri, öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermekte midir?
7. Facebook'un önemine yönelik öğrenci görüşleri, öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermekte midir?
8. Facebook'un derslerde kullanılmasına dair öğrenci görüşleri, öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermekte midir?
9. Derslerde öğrenme yönetim sistemi olarak Moodle ve/veya Facebook tercihleri okudukları bölümlere göre farklılık göstermekte midir?

Araştırma Deseni

Bu çalışma nedensel karşılaştırma türünde bir araştırmadır. Araştırmada veri toplama ve analiz aşamalarında nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okumakta olan ve 1. sınıf "Bilgisayar Destekli Eğitim"(BDE) dersini alan 100 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin, 20'si ilköğretim matematik öğretmenliği bölümünde, 26'sı sınıf öğretmenliği bölümünde, 37'si okul öncesi öğretmenliği bölümünde ve 17'si de sosyal hizmetler bölümünde öğrenim görmektedirler. "Facebook Kullanım" anketini 100 öğrenci arasından 73 öğrenci çevrimiçi olarak cevaplandırmıştır.

Araştırma Süreci

Dönemin başında, Facebook grupları öğrenciler için dönem içerisinde dersin sorumlusu tarafından oluşturulmuştur. Gruplar oluşturulduktan sonra, öğrenciler bu gruplara ders saati içerisinde davet edilmiştir. İsteyen öğrenciler, ders sorumlusunu arkadaş listelerine ekleyebilmişlerdir.

Ders sorumlusu Facebook grupları üzerinden dersle ilgili ödevleri paylaşma, dersle ilgili duyurularda bulunma, konu ile ilgili web sitelerinin adreslerini paylaşma, konu ile ilgili video paylaşma, güncel haberleri paylaşma, makale-bildiri paylaşma, öğrencilerinin dersle ilgili problemlerini yanıtlama, çevrimiçi sınav yapma, öğrencilerin gruba yükledikleri ödevlere geri dönüt verme işlemlerini, Moodle ve yüz yüze derslerin yanı sıra yürütmüştür. Öğrenciler de, dersle ilgili anlamadıkları konuları birbirlerine ve ders sorumlusuna sorabilmişlerdir. Öğrenciler, ödevlerini grupta paylaştıkları için, birbirinin ödevini görüp, yorum yapabilişlerdir. Böylece, Facebook üzerinde işbirlikli bir ortam oluşturulmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların tamamı, üniversitenin öğrenme yönetim sistemi olan Moodle' da açılan derse de kayıt yaptırmışlardır. Öğrenciler, dersi aynı zamanda hem Facebook'tan hem de Moodle üzerinden takip edebilmektedirler. Böylece iki sistemi karşılaştırma imkanına sahip olmuşlardır. Dersle ilgili olarak Facebook grubuna konulan içeriklerin, ödevlerin hepsi, Moodle'a da eklenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması aşamasında çalışma grubuna, çalışmanın daha objektif olması açısından gönüllülük esasına dayalı olarak 33 maddelik 5' li likert tipi sorulardan oluşan "Facebook Kullanım" anketi uygulanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anketin pilot çalışması olarak uygulama öncesinde eğitim fakültesinden 196 öğrenciye anket uygulanmış ve verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett (Küresellik) Sphericity testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Kaiser-Meyer-Olkin testinde KMO katsayısı .05 anlamlık düzeyinde .919 çıkmıştır. Bu sonuca göre; örneklemden elde edilen verilerin yeterliği mükemmel yakın olarak (.919 <0.6) ele alınabilir (Tavşancıl, 2006). Bartlett küresellik testinin anlamlılık değeri 0,000'dır. Bu sonuca göre dağılımın normal dağılıma yakın olduğunu, değişkenler arasında ilişki olduğunu ve faktör analizinin değişkenler için uygun olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda veriler üzerinde temel bileşenler analizi (Principal Component Analysis) ve varimax rotasyonu tekniği uygulanmış, faktör analizine göre sonucunda özdeğeri 1'in üzerinde olan 4 faktör bulunmuştur Dört faktörün toplam varyansın % 62,5' uğunu açıkladığı görülmüştür. Rotasyondan sonraki faktör özdeğerleri ve varyans açıklama yüzdeleri Tablo4'de verilmiştir.

Tablo 4. Faktör Analizi Sonuçları-Varyansların Dağılımı

Faktör Özellikleri Faktör	Özdeğer	Varyans (%)	Toplam Varyans (%)
1	8.334	25,254	25.254
2	5.711	17,305	42.559
3	4.133	12.525	55.084
4	2.494	7.557	62.641

Pilot veriler üzerinden yapılan faktör döndürme sonucu faktörlerde yer alan maddelerin yük değerleri sırasıyla birinci faktör; .881, .853, .837, .818, .844, .871, .711 ve .513, ikinci faktör; .844, .842, .783, .708, .690, .666, .625, .620, ve .437, üçüncü faktör; .736, .684, .675, .589, .527, .524, .522, .478, .469 ve .450 dördüncü faktör; .668, .656, .570, .217 arasındadır. Burada .217 yük değerine sahip “Dersle ilgili sorum olduğunda öğretmenime ulaşmak için kullanıyorum.” maddesi madde yükü .45 den küçük olduğu halde (.231) önemli bir ifadeye sahip olduğu, uygun bir faktörün (faktör4) altında yer aldığı ve diğer faktörlerde bu değer altında kaldığı düşünülerek çıkarılmamıştır. Bu maddelerin içerdiği anlamlar dikkate alınarak birinci faktör “Facebook’un Derslerde Kullanılması”, ikinci faktör “Facebook’un Önemi”, üçüncü faktör “Facebook’u Kullanma Amaçları”, dördüncü faktör “Moodle ve Facebook Tercihleri” olarak adlandırılmıştır.

Test puanları arasındaki iç tutarlılığı incelemek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirliği değerleri Tablo 5’de verilmiştir. Alfa değerlerinin .70 ile .92 arasında değiştiği görülmektedir. Güvenirlik katsayısının .70 ve daha üstünde olması test puanlarının güvenilirliği için yeterli olabilir (Büyüköztürk, 2006). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .948 olarak bulunmuştur.

Tablo 5. Cronbach Alfa Değerleri

Faktörler	Alfa α
Faktör 1	.941
Faktör 2	.900
Faktör 3	.875
Faktör 4	.799
Toplam	.948

Pilot çalışma sonrasında Facebook Kullanım Ölçeği Eğitim Fakültesi’nin dört farklı bölümünden, “Bilgisayar Destekli Eğitim” dersini alan 73 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçek maddeleri 5 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlardan ilki, demografik soruların bulunduğu 8 sorudan oluşan bölüm, ikincisi; Facebook’u genel kullanım amaçlarının ölçüldüğü 5’li likert tipi 10 maddeden oluşan bölüm, üçüncüsü, Facebook’un kullanımına yönelik görüşlerin ölçüldüğü 5’li likert tipi 10 maddeden oluşan bölüm, dördüncüsü; Facebook’un derslerde kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin ölçül-

düğü 5'li likert tipi 8 maddeden oluşan bölüm ve son olarak, Facebook'un ve Moodle'un öğrenme yönetim sistemi olarak kullanımlarının karşılaştırılmasına yönelik 5'li likert tipi 5 maddeden oluşan bölümdür.

Ölçek içerisinde ayrıca Facebook'un derslerde kullanım avantajlarına yönelik birden fazla seçeneği seçebilecekleri bir sıralama sorusu ile yine Facebook'un derslerde kullanımının avantaj/dezavantajlarına yönelik açık uçlu bir soru yer almıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Nicel olarak, 33 maddelik Facebook Kullanım Anketinin, 5'li likert tipinde hazırlanan ve öğrencilerin anket maddelerine katılma durumları dikkate alınarak verdikleri cevaplar ("Daima" 5 puan, "Genellikle" 4 puan, "Bazen" 3 puan, "Nadiren" 2 puan ve "Hiç bir zaman" 1 puan olmak üzere) SPSS 17.0 (Statistical Package For Social Sciences) paket programına girilmiş ve araştırma verileri bu program aracılığı ile çözümlenmiştir. Anketin değerlendirilmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama) ve standart sapma (ss) değerleri belirlenerek bulgular kısmı oluşturulmuştur. Ayrıca bölümler arasında, Facebook'un genel kullanımına, kullanım amacına, derslerde kullanılabilirliğine ve Moodle'a göre tercih edilebilirliğine ilişkin fark olup olmadığına One-Way-ANOVA testi ile bakılmıştır.

Nitel kısımda ise, öğrencilere, derslerde Facebook kullanımının avantajları ve dezavantajlarına yönelik sorulan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler belli temalar altında toplanarak her bir temaya ait öğrenci görüşlerine yorumlarla birlikte yer verilmiştir. Bu sırada öğrenci isimleri açıklanmadan ve Ö1, Ö2 şeklinde kodlanarak belirtilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Facebook Kullanım Anketi'nde yer alan 5'li likert tipi soruların analizinde, maddelere ait ortalamaların derecelendirilmesi ve yorumlanmasında Tablo 6'de verilen aralıklar göz önüne alınmıştır.

Tablo 6.. 5'li Likert Tipi Soruların Derecelendirilme Aralıkları

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Daima	5	4.20-5.00
Genellikle	4	3.40-4.19
Bazen	3	2.60-3.39
Nadiren	2	1.80-2.59
Hiçbir zaman	1	1.00-1.79

Bulgular

Araştırma soruları doğrultusunda toplanan veriler üzerinde yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular, bu bölümde araştırma soruları başlıkları altında verilmiştir.

Öğrencilerin Facebook'u Kullanıma Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin Facebook kullanma durumlarına ilişkin bulgular, öğrencilerin Facebook hesaplarını kontrol etme sıklıkları, Facebook hesaplarında kalma süreleri, Facebook'da katıldıkları grupların özellikleri ve Facebook'a bağlanılan araçlar olmak üzere dört kategoride incelenmiştir. Tablo 7'de öğrencilerin Facebook'a girme ve Facebook hesaplarını kontrol etme sıklıkları yer almaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin Facebook Hesaplarını Kontrol Etme Sıklıkları

Kontrol Etme Sıklığı	f	%
Hergün	54	74.0
Haftada birkaç defa	17	23.3
Ayda birkaç defa	1	1.4
Yeni açılmış hesap	1	1.4
Toplam	73	100.0

Tablo 7'e göre, öğrencilerin tamamına yakınının (%74 her gün + %23.3 haftada birkaç defa) internet kullandığı görülmektedir. Özellikle her gün internet kullanan öğrencilerin oranı göz önüne alınırsa Facebook'un öğrencilerin günlük yaşamında önemli bir yeri olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Facebook kullanım durumlarının göstergelerinden birisi de, bir günde Facebook hesaplarına girdiklerinde bu ortamda ortalama kalma sürelerinin belirlenmesidir. Bu soruya yönelik sıklık tablosu (Tablo 8) aşağıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Günlük Facebook Hesaplarında Kalma Süreleri

Kalma Süreleri	f	%
Yaklaşık yarım saat	23	31.5
Yaklaşık 1 saat	20	27.4
15 dakikadan az	19	26.0
2-4 saat arası	7	9.6
5-8 saat arası	2	2.7
8 saatten fazla	2	2.7
Toplam	78	100.0

Öğrencilerin Facebook'da ortalama günlük kalma sürelerinin yaklaşık yarım saat (%31.5) ve bir saat aralığında (%27.4) değiştiği görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin yarısından fazlası, Facebook'da günde bir saatten az vakit geçirmektedirler. Bu sonuç öğrencilerin bu sosyal medya ortamını bağımlılık derecesinde kullanmadıklarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ancak, yaklaşık %5 lik bir kısmının günde 5 saatten fazla vakit geçirmesi olmaları düşündürücüdür.

Öğrencilere katıldıkları Facebook gruplarının özellikleri sorulmuştur. Bu soru doğrultusunda öğrencilerin dahil oldukları Facebook gruplarına göre sıklık ve yüzdelik dağılımı Tablo 9' de verilmiştir.

Tablo 9. Facebook Gruplarının Özellikleri

Grupların Özellikleri	F	%
Öğrenci grupları	60	66.8
E-Ders	11	12.2
Organizasyon ve Kuruluş Grupları	9	10
İnternet ve Teknoloji Grupları	4	4.4
Ortak İlgi Grupları	3	3.3
Bilgisayar	1	1.1
Spor	1	1.1
Siyasi	1	1.1
Toplam	90	100.0

Tablo 9' de görüldüğü gibi öğrencilerin birden fazla gruba üye olduğu, frekans değerinin öğrenci sayısından fazla oluşundan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çoğunlukla, öğrenci gruplarına (%66.8) üye oldukları görülmektedir. İkinci olarak e-ders grubunun (%12.2) fazla oluşu dikkat çekmektedir.

Öğrencilerin Facebook'a hangi araçlarla eriştikleri de Facebook kullanım durumlarını açıklamada önemlidir. Günümüzde teknolojik araçların fazlaşmasına bağlı olarak Facebook'a artık sabit bir araçtan bağlanılmadığı gözlemlenmektedir. Bu soruya ilişkin verilen yanıtların sıklık ve yüzdelik dağılımı Tablo 10' da verilmektedir.

Tablo 10. Facebook'a Bağlanılan Araçlar

Araçlar	F	%
Mobil	31	47
Masaüstü bilgisayar	8	12.1
Laptop	23	34.8
Notebook	3	4.6
Tablet	1	1.5
Toplam	66	100.0

◆ Serpil Yalçınalp / Hacer Türkoğlu

Tablo 10' e göre, öğrencilerin özellikle Facebook'a mobil cihazlarıyla (%47) eriştikleri görülmektedir. Mobil cihazların birçoğunun Facebook uygulaması bulunmaktadır. Her an bağlanma kolaylığı sağladığı için öğrenciler tarafından tercih edildiği varsayılmaktadır. Mobil cihazların ardından en fazla bağlanan cihaz, laptop olarak belirtilmiştir (%34.8).

Öğrencilerin Facebook'u Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin, "Facebook Kullanım Amaçları" alt boyutu altında verdikleri yanıtların likert derecelendirme ortalamaları ve standart sapmalar Tablo 11'da verilmektedir.

Tablo 11. Facebook Kullanım Amaçları

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
Arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanıyorum.	3.9452	.92632
Arkadaşlarımla çeşitli bilgi ve kaynak paylaşımında bulunmak için kullanıyorum.	3.7534	.96869
Günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak için kullanıyorum.	3.6849	1.07854
Gündemdeki yenilikleri takip etmek için kullanıyorum.	3.6712	1.10623
Okul ve okul arkadaşlarımla ilgili gelişmeleri takip etmek için kullanıyorum.	3.5616	1.11786
Okulumla ilgili gruplara katılarak iletişimi sürdürmek için kullanıyorum.	3.3425	1.19279
Eski arkadaşlarımı bulmak için kullanıyorum.	2.8082	.95245
Benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve gruplara katılmak için kullanıyorum.	2.3562	1.14710
Facebook'u kullanmak yerine, insanlarla yüz-yüze görüşüyorum.	2.1370	1.44640
Facebook'u bazı bilgilerimi gizleyerek kullanıyorum.	2.1370	1.13425

Tablo 11'da görüldüğü gibi, öğrenciler, Facebook'u genellikle arkadaşlarıyla iletişim kurmak arkadaşlarıyla çeşitli bilgi ve kaynak alışverişinde bulunmak günlük yaşamla ilgili gelişmelerden haberdar olmak, Gündemdeki yenilikleri takip etmek ve okul arkadaşları ile ilgili gelişmeleri takip etmek için kullandıklarını belirtmişlerdir. Yine öğrenciler bazen eski arkadaşlarını bulmak için Facebook kullanmaktadırlar. Nadiren ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyleri bulmak ve gruplara katılmak , insanlarla yüz yüze görüşmek , için Facebook kullanırken öğrencilerin Facebook'u nadiren bazı bilgilerini gizleyerek kullanmalarını dikkat çekicidir.

Facebook'un Öneme İlişkin Bulgular

"Facebook'un Önemi" alt boyutu altında 10 maddeden oluşan bölümdeki veriler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Facebook' un Kullanımına Yönelik Görüşler

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
Facebook sayesinde, insanlarla daha kolay etkileşime geçebiliyorum.	3.1370	1.15848
Facebook günlük hayatımın bir parçasıdır.	2.9041	1.27109
Facebook kapanırsa üzülürüm.	2.3151	1.40314
Facebook sayesinde fikirlerimi daha kolay ifade edebiliyorum.	2.3014	1.11411
Kendimi Facebook ağının bir parçası gibi hissediyorum.	2.0959	1.23788
Bir süre Facebook'a girmediğimde kendimi günlük hayattan soyutlanmış gibi hissediyorum.	2.0274	1.21304
İnsanlara Facebook hesabım olduğunu söylemekten gurur duyarım.	1.9315	1.37769
Yeni arkadaşlıklar kurmak için Facebook benim için önemlidir.	1.9041	1.06932
Facebook, kendimi önemli hissetmemi sağlıyor.	1.6712	.98678
Facebook ortamı bana günlük hayattan daha samimi geliyor.	1.5616	.91266

Tablo 12'a göre, öğrenciler *bazen* Facebook sayesinde insanlarla kolay iletişime geçebildiklerini ve Facebook'un günlük yaşamlarının bir parçası haline geldiğini belirtmişlerdir. Burada katılımcıların *nadiren* Facebook sayesinde fikirlerini daha kolay ifade edebiliyor olmaları da dikkat çekicidir. Katılımcıların, "Facebook ortamı bana günlük hayattan daha samimi geliyor" ifadesine katılmadıkları görülmektedir. Bu veriler, katılımcıların Facebook'u yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası olarak görmediklerinin bir göstergesi olabilir.

Facebook'un derslerde kullanılmasına ait görüşlere ilişkin bulgular

"Facebook'un Derslerde Kullanılması" alt boyutunda öğrencilerin ders için oluşturulan gruplarda yapılan öğretim ve sosyal aktiviteleri değerlendirdikleri 8 maddeden oluşan likert tipi maddelere ait veriler Tablo 13' de verilmiştir.

Tablo 13: Facebook'un derslerde kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
Sınıf arkadaşlarımla ödev ve proje çalışmalarımı paylaşmak için kullanıyorum.	4.0137	.82484
Derslerimle ilgili duyuruları öğrenmek için kullanıyorum.	3.8082	.90765
Arkadaşlarımla ödev ve projelerini görebilmek için kullanıyorum.	3.6986	1.02313
Ders ve sınıf arkadaşlarımla ilgili gelişmeleri takip etmek için kullanıyorum.	3.6438	1.07199
Bu derse katılana kadar Facebook'un derslerde etkin kullanılabileceğin farkında değildim.	3.5753	1.14161
Dersle ilgili sorum olduğunda öğretmenime ulaşmak için kullanıyorum.	3.3973	1.07677
Derslerimde arkadaşlarımdan yardım istemek için kullanıyorum.	3.3288	1.09360
Derslerimle ilgili çalışmalarına destek olması için kullanıyorum.	3.2055	1.25785

Tablo 13' de görüldüğü gibi, öğrencilerin genellikle Facebook'u daha çok sınıf arkadaşlarıyla ödev ve proje çalışmalarını paylaşmak , dersle ilgili duyuruları öğrenmek ve grupta paylaşılan ödevleri ve projeleri görebilmek için kullanmaktadırlar. Öğrenciler genellikle Facebook'un derslerde etkin kullanılabileceğin farkında olmadıklarını belirtmektedirler. Öğrencilerin dersle ilgili soruları olduğunda öğretmenlerine ulaşmak için nadiren Facebook'u kullandıkları sonucu, genellikle problemlerini arkadaşları ile iletişime geçerek çözmeyi tercih etmelerinden (Tablo 9) kaynaklanıyor olabilir.

ÖYS olarak Moodle ve Facebook Tercihlerine İlişkin Bulgular

Öğrenciler hem Moodle'ı hem de Facebook'u ÖYS olarak aynı anda kullanmışlardır. Bu nedenle her ikisini de bazı maddeler açısından karşılaştırma imkanına sahip olmuşlardır. Bu anlamda öğrencilerin "Moodle ve Facebook Tercihleri alt boyutundaki maddelere ait verileri Tablo 14' de verilmiştir.

Tablo 14. Facebook ve Moodle Tercihleri

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
Derslerin Facebook üzerinden takibi, Moodle'a göre daha kolaydır.	3.8630	1.21695
Derslerin Moodle'ın yanı sıra Facebook üzerinden de takip edilmesini isterim.	3.6986	1.16291
Derslerin Moodle'ın yanı sıra Facebook üzerinden takip etmek isterim.	3.1918	1.27647
Bence sadece Facebook kullanmak yeterlidir.	2.5205	1.23726
Bence sadece Moodle kullanmak yeterlidir.	2.0000	1.06719

Tablo 14' de görüldüğü gibi, öğrenciler *genellikle* ÖYS olarak Facebook kullanımını, Moodle kullanımından daha kolay bulmaktadırlar . Yine *genellikle* Moodle'ın yanı sıra Facebook kullanmayı tercih etmektedirler. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin *nadiren* tek başına Moodle ya da tek başına Facebook kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Facebook'un avantaj/dezavantajlarına yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Nitel Bulgular

Facebook'un avantajlarına yönelik öğrenci görüşlerine yönelik veriler Facebook kullanım anketinde öğrencilerin önem sırasına kadar birden beşe kadar sıralamalarının istenildiği bir soru ile toplanmıştır. Bu veriler üzerinde yapılan nicel analiz sonuçları frekanslar olarak Tablo 15'de verilmektedir. Aynı amaca yönelik ankette bulunan açık uçlu "Facebook'un bu derste kullanılması size ne avantajlar sağladı?" sorusuna verilen yanıtlar üzerinde ise içerik analizi gerçekleştirilmiş ve bu araştırma sorusu her iki analiz sonuçları yorumlanarak aşağıda açıklanmıştır.

Öğrencilerin, Facebook'un derslerde kullanımının sağladığı avantajlara yönelik sıralama şeklindeki soruya verdikleri cevaplarının ortalama değer ve standart sapma tablosu Tablo 15' de verilmiştir.

Tablo 15. Facebook'un derslerde kullanım avantajları

Maddeler	f	%
Kolay iletişim sağlaması	59	80.8
Duyurulardan vaktinde haberdar olma	48	65.8
Öğretmenden geri dönütü hemen alabilme	45	61.6
Kaynak ve materyal paylaşımına izin vermesi	44	60.3
Kullanımı kolay olması	42	57.5
İşbirliği sağlaması	35	47.9

Tablo 13'e göre, Facebook'un derslerde grup içi iletişimi sağlaması, öğrencilerin yarısından çoğu tarafından ortamın başta gelen avantajı olarak görülmektedir. İletişim kolaylığı sağlama avantajına yönelik olarak bir öğrenciye ait görüş (Ö11); "Öğretmen ve arkadaşlarımızla daha kolay iletişime geçebiliyoruz " şeklindedir.

Yine öğrencilerin yarısından çoğunun, Facebook'un derslerde kullanım avantajı olarak; duyurulardan vaktinde haberdar olma, öğretmenden geri dönüt alma, kaynak ve materyal paylaşmasına izin verme ve kullanım kolaylığı sağlaması olarak görmektedir. Örneğin geri dönüt alma ve kaynak ve materyal paylaşma avantajlarına yönelik olarak öğrencilerden gelen görüşler ; "Ödevlerimi *paylaşmamda büyük yardımcıım. Arkadaşlarıma ve öğretmenime ödevlerimi gösterip onların fikirlerini alabiliyorum*(Ö52) ". "*Derste olan bitenlerden ve ders dışında verilen ödevlerden haberdar olmak için kullanmak rahat oluyor* (Ö43)" şeklindedir.

◆ Serpil Yalçınalp / Hacer Türkoğlu

Öğrencilerin yarısına yakını ise, Facebook ortamının işbirliği sağlamasını avantaj olarak belirtmiştir. Bu avantaja yönelik bir öğrenci görüşü (Ö32) şu şekildedir; “Sınıf içi verilen ödevlerde birbirimizin ödevlerini görmemizi sağlıyor ve yapamadığımız yerleri birbirimize sorma imkanı sağlıyor”

Öğrencilerin ankette bulunan açık uçlu “Facebook’un bu derste kullanılmasının sizce ne dezavantajları ne oldu?” sorusuna verdikleri yanıtlarda önemli noktalar ortaya çıkmıştır. Bunların başında Facebook’un ders takibini zorlaştırıcı ve dikkatini bölen özelliği gelmektedir. Örneğin Ö4; “Dikkat dağılıbilir sonuçta, Facebook bir sosyal ağ”. “Facebook’a takılarak dersi takip etmeyi bırakabiliriz, dikkatimiz dağılır” (Ö31). “Dersle ilgili olmayan konularla ilgilenildiği zaman dersi engelleyebilir” (Ö26). Facebook aynı zamanda sosyal bir ağ olduğundan ötürü dikkat dağıtıcı unsurları içerebilmektedir. bir ödev yapılacağı zaman konsantrasyonu bozup ilgiyi başka yöne çekebilir bu da ödevin veya paylaşımın etkili bir şekilde olmasını engelleyebilir” (Ö40) demişlerdir.

Öğrenciler tarafından belirtilen bir diğer dezavantaj ise; paylaşılan bilgilerin herkes tarafından görülüp, istenmeyen yorumlara maruz kalmadır. Bu konuda; Ö7, “Bence bir dezavantajı yok ama paylaşımımızı sadece hocamızın görmesini istersek bu Facebook’da mümkün olmayabilir.” Ö 72 ise, “Her yaptığım çalışmanın başkaları tarafından görünmesini istemeyebilirim. Bazı çalışmaların bana özel olma özelliğini tehdit ediyor”. Özellikle Facebook’un ÖYS olarak kullanılmasına ilişkin ders ve öğretim tasarımlarında bu konuların titizlikle üzerinde durulması öğrenme ve öğretim süreçlerinin etkinliği açısından önemli olacaktır.

Bölümler Arası Farklılıklara İlişkin One Way-ANOVA Sonuçları

Bölgümlere göre ortaya çıkan faktörler bazında farklılık olup olmadığı One Way-ANOVA analizi ile incelenmiştir. Öncelikle varyansların homojenliği testi için Levene testi sonuçları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda Facebook’un Önemi dışında bütün bağımlı değişkenler anlamlı bir şekilde .05’den büyük olduğundan %95 güvenle diğer bağımlı değişkenler için varyansın homojen olduğuna karar verilmiştir. Kalan üç faktör için ANOVA testinin devamına karar verilmiştir.

Tablo 16. Levene Varyans Eşitliği Testi

	F	df1	df2	Sig.
Facebook’un Derslerde Kullanılması	1.227	3	69	.307
Facebook’un Önemi	3.348	3	69	.024
Facebook’u Kullanma Amaçları	1.829	3	69	.150
Moodle ve Facebook Tercihleri	.457	3	69	.713

Levene testi sonucunda varyansın homojen olduğu "Facebook'un Derslerde Kullanılması", "Facebook'u Kullanma Amaçları" ve "Moodle ve Facebook Tercihleri" bağımlı değişkenlerinin bölümlere göre farklılıkları ANOVA test sonuçları aşağıda Tablo 17 'de verilmiştir.

Tablo 17. Bölümlere göre Farklılıkların İncelenmesi-One Way Anova Sonuçları

	.	Kareler Top	df	Kareler Ort.	F	p
Facebook'un Derslerde Kullanılması	Gruplar Arası	313.029	3	104.343	2.929	.040
	Gruplar içi	2457.930	69	35.622	35.622	
	Toplam	2770.959	72			
Facebook'u Kullanma Amaçları	Gruplar Arası	104.424	3	34.808	.726	.540
	Gruplar içi	3307.056	69	47.928		
	Toplam	3411.479	72			
Moodle ve Facebook Tercihleri	Gruplar Arası	72.846	3	24,282	1.468	.231
	Gruplar içi	1141.593	69	16,545		
	Toplam	1214.438	72			

Tablo 17'deki Anova sonuçlarına göre Facebook'un Kullanma Amaçları'na yönelik öğrenci görüşleri, öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermemektedir (sig=.540, p>0.05). Bunun yanı sıra Facebook-Moodle tercihlerinin de öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermediği görülmektedir. (sig=.231 p>0.05).

Buna karşın, Facebook'un derslerde kullanılabilirliğine yönelik öğrenci görüşleri, öğrencilerin okudukları bölümlere göre farklılık göstermektedir (sig= .040 p<0.05). Bu farklılığın hangi bölümler arasında olduğu Post Hoc testi yapılarak incelenmiştir (Tablo 18).

Tablo 18. Facebook'un Derslerde Kullanılmasına Post-Hoc Testi Sonuçları

Donatt-t(2 sided)	Bölümler	Ortalamaların Farkı	sd	p
Facebook'un Derslerde Kullanılması	Okul Öncesi	5.85185	2.29725	.031
	Sosyal Hiz.			
	Sınıf Öğr.	5.98291	2.30827	.028
	Sosyal Hizmetler			

Analiz sonuçları (Donatt-t 2 sided) 'a göre Facebook'un Derslerde Kullanılmasına ilişkin okul öncesi öğretmenliği ve sosyal hizmetler bölümü öğrencilerinin görüşleri arasında (sig=0.031, p<0.05) ve sınıf öğretmenliği ve sosyal hizmetler bölümleri arasında sig=0.028, p<0.05) farklılık olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın sonuçlarına göre eğitim fakültesi öğrencilerinin Facebook'u günlük yaşamlarında yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Bu ortam öğrenciler tarafından öncelikle sosyal anlamda iletişim için tercih edilmektedir. Özellikle iletişim açısından tercihi vurgulayan bu sonuç Miron ve Ravid (2015), çalışmalarında Facebook'un akademik amaçlı olarak öğrenciler tarafından beğenildiğini, özellikle kolay ve hızlı iletişim sağlama açısından tercih edildiği sonucu ile benzerlik göstermektedir. Aynı şekilde Hrastinski ve Aghaee (2012)'nin çalışmasında da üniversite öğrencilerin Wikipedia ve YouTube'u ders materyallerine erişmek, Facebook'u ise arkadaşları ile iletişim başlatmak amacı ile kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmada Facebook'un yüz yüze ve Moodle'daki derslerini destekler şekilde kullanılmasına yönelik olarak öğrenciler Facebook'u en fazla sınıf arkadaşları ile ödev ve proje çalışmalarını paylaşmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin Facebook'u ders içinde ciddi oranda en çok paylaşım amaçlı kullanmaları ortamın bu özelliğinin etkin çalıştığı ve öğrenciler tarafından benimsendiğinin bir göstergesidir.

Öte yandan araştırma sonuçlarına göre, ÖYS olarak Facebook'un, öğrenciler tarafından Moodle' un yanı sıra tercih edilen bir ortam olduğu söylenebilir. Bunun sebepleri arasında Facebook'daki özelliklerin, Moodle'da gerçekleşmesi zor olan ödevlerin daha kolay paylaşılabilmesi, öğrencilerin birbirlerinin ödevlerini görüp yorum yapabilmeleri, öğrencilerin öğretmenlerinden anında dönüt alabilmeleri, dersle ilgili duyuruların hemen öğrenebilmeleri, grup içerisinde işbirliği sağlanması, kaynak ve materyal paylaşımına izin verilmesi ve grup içi iletişimin sağlanması gibi özellikleri kolaylıkla sağlaması olarak gösterilebilir. Bu çalışmada öğrenciler net bir şekilde Facebook'u Moodle'a bir alternatif değil ancak Moodle'un yanı sıra özellikle iletişim açısından kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar Petrovic ve diğerleri (2014)'nin çalışmasında öğrencilerin Facebook ve Moodle'u üstün gördükleri yönler ile benzerlik taşımaktadır. Petrovic ve diğerleri (2014) çalışmalarında, öğrencilerin Facebook'u; kolay kullanım, kolay iletişim sağlama, öğretmenlerden kolay ve hızlı geri dönüt alma, kaynakların ya da bilgilerin hızlı ve kolay paylaşımı, daha kolay bir ara yüze sahip olma açısından Moodle'dan daha üstün bulduklarını buna karşın Moodle'u ise derse konsantre olma, iyi bir ders ortamı sunma ve kişisel bilgilerin güvenliği açısından daha üstün gördüklerini ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmada öğrenciler tarafından paylaşılan bilgilerin herkes tarafından görülebiliyor olması, bir sosyal medya ortamı olarak ders akışını engelleyerek dikkati dağıtma potansiyeli birer dezavantaj olarak belirtilmiştir. Bu durum Wang ve diğerlerinin (2012) çalışma sonuçları ile benzerlik taşımaktadır.

Bu çalışmada katılımcıların Moodle ile tanışıklarının bir dönem ile sınırlı olması ve Moodle' un ÖYS olarak Facebook'tan çok daha karmaşık bir yapıya sahip olması, gün içerisinde Moodle' un Facebook kadar takip edilmemesi araştırmanın sınırlılık-

ları olarak belirlenmiştir. Katılımcıların Moodle' un tüm özelliklerine vakıf olduktan sonra yapılacak olan karşılaştırma sonuçlarının daha farklı olacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak Facebook'un daha sıklıkla takip ediliyor olması ve ödev paylaşımında Moodle'a göre daha esnek olduğunun düşünülmesi ileride geliştirilecek ya da güncellenecek öğrenme yönetim sistemlerinde öğrencilerin iletişim boyutunda ilgilerini çekecek özelliklerin önemini ve birbirlerinin ödev ve projelerini izleyerek üzerinde birlikte çalışabilecekleri eklentilerin önemini vurgulamaktadır.

Kaynakça

- Al-Bahrani, A., Patel, D., Sheridan, B. (2015). Engaging students using social media: The students' perspective. *International Review of Economics Education*, 19, pp. 36-50.
- Albayrak, D., Yıldırım, Z. (2015). Using social networking sites for teaching and learning: Students' involvement in and acceptance of facebook® as a course management system *Journal of Educational Computing Research*, 52 (2), pp. 155-179.
- Arabacıoğlu, T. ve Akar-Vural, R. (2014). Using Facebook As a ÖYS?. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – April 2014*, volume 13 issue 2, pp.202-214.
- Blackey, H., ve Chew, E. (2009). Social Software Policy 2009–2012 for the University of Glamorgan. The Policy of the University of Glamorgan. (Aktaran Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., Chew, E.(2010) 'Get out of MySpace!' *Computers&Education*, baskı 54, sayfa 776–782. Sf.781. 12 Mayıs 2016 tarihinde <http://learninginnovationexperts.pbworks.com/f/Get+out+of+my+space.pdf> adresinden erişilmiştir.)
- Boyd, D., ve Ellison, N. (2007). *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*, 5 Mart 2008 tarihinde <http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html> adresinden erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Soysal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayınları
- Chen, Y.C. (2014). The effect of using a facebook group as a learning management system (2014) *Computers in Education Journal*, 5 (4), pp. 42-53.
- DeSchryver, M., Mishra, P., Koehler, M. ve Francis, A. (2009). Moodle vs. Facebook: Does using Facebook for Discussions in an Online Course Enhance Perceived Social Presence and Student Interaction?. In I. Gibson, R. Weber, K. McFerrin, R. Carlsen & D. Willis (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2009* (pp. 329-336). Chesapeake, VA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., Madran, O. (2010). *Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı*, XV. Türkiye'de İnternet Konferansında sunulan bildiri, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul. 29.06.2012 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf15/ozet/10.html> adresinden erişilmiştir.
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N. E. (1996). *How to Design and Evaluate Research in Education* (3rd Edition). McGraw-Hill Inc.

◆ Serpil Yalçınalp / Hacer Türkoğlu

- Haverback, H. R. (2009) 'Facebook: Uncharted territory in a reading education classroom'. *Reading Today*, pp. 34.
- Hrastinski, S., Aghaee, N.M. (2012) How are campus students using social media to support their studies? An explorative interview study *Education and Information Technologies*, 17 (4), pp. 451-464.
- Internet World Stats (2015). Usage and population Statistics. Kasım 2013 tarihinde <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm> adresinden erişilmiştir.
- Meishar-Tal, H., Kurtz, G., Pieterse, E. (2012). 'Facebook Groups as ÖYS: A Case Study' *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, Vol. 13, 2012; pp. 33-48.
- Miron, E., Ravid, G. (2015). Facebook groups as an academic teaching aid: Case study and recommendations for educators. *Educational Technology and Society*, 18 (4), pp. 371-384.
- Muñoz, C. L., ve Towner, T. L. (2009). 'Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom'. Paper presented at 2009 Society for Information Technology and Teacher Education conference in Charleston, South Carolina, 2009. 20.06.2011 tarihinde <http://www46.homepage.villanova.edu/john.immerwahr/TP101/Facebook.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Petrovic N., Jeremic V., Cirovic M., Radojicic Z. ve Milenkovic N. (2014) Facebook Versus Moodle in Practice, *American Journal of Distance Education*, 28(2), pp.117-125
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Nobel Yayın Dağıtım, 3.Bas.
- Yıldırım Z, Reigeluth, C.M, Kwon, S., Kageeto, Y. ve Zihang Shao (2014) A comparison of learning management systems in a school district:searching for the ideal personalized integrated educational system (PIES), *Interactive Learning Environments*, 22(6) pp. 721-736.
- Wang, Q., Woo, H.L., Quek, C.L., Yang, Y. ve Liu, M. (2012). 'Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study'. *British Journal of educational Technology*. Vol 43, 2012; pp. 428-438.
- We are Social (2016). *Digital-in-2016*. 2.06.2016 tarihinde <http://www.slideshare.net/wearesocialsg/digital-in-2016/> adresinden erişilmiştir.